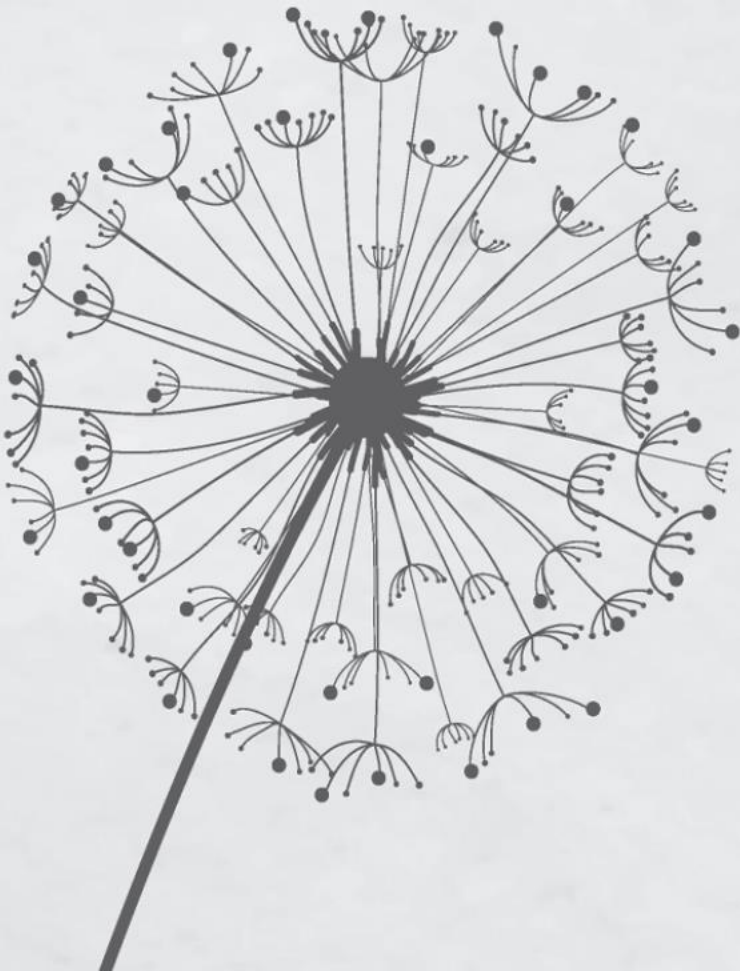

VŠR
Visoka šola za
računovodstvo in finance

Kaj je dobiček in ali je realno izkazan?

Z VAMI SEM

Mag. Darinka Kamenšek

Kaj je dobiček?

Razlika med prihodki in odhodki. TAKO GA IZRAČUNAMO

Povečanje premoženja. VSEBINA DOBIČKA

V računovodski stroki poznamo dva ključna računovodska izkaza

terjatve
zaloge
denar

Bilanca stanja

Sredstva	Obveznosti do virov sredstev
dolgoročna sredstva	kapital
kratkoročna sredstva	dolgovi

Sredstva = Obveznosti

Izkaz poslovnega izida

<u>poslovni prihodki</u>
- <u>poslovni odhodki</u>
= dobiček (izguba) iz poslovanja
+ finančni prihodki
- <u>finančni odhodki</u>
= dobiček (izguba) iz rednega delovanja
+ drugi prihodki
- <u>drugi odhodki</u>
= celotni dobiček (izguba)
- <u>davki iz dobička</u>
= <u>čisti dobiček (izguba)</u>

Se ne izkaže

Pasti izplačevanja dobička...

Sredstva	Obveznosti do virov sredstev
dolgoročna sredstva	kapital
kratkoročna sredstva	dolgovi

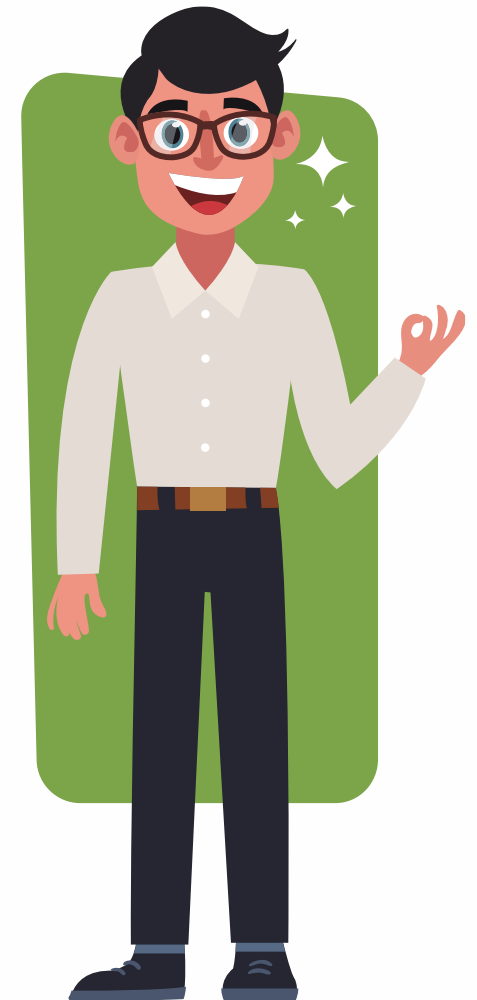
dobiček

Obveznost do
lastnika

Obveznost do
banke

Zakaj sploh pride do prilagajanja računovodskih poročil?

- Računovodska poročila, ki jih pripravijo podjetja, so javno objavljena in tako tudi najpogostejši vir informacij za poslovne odločitve.
- Zakaj sploh pride do potrebe po prilagajanju računovodskih poročil?
 - Nagrade upravam, članom nadzornih svetov, ki jih določijo lastniki v naprej
 - Pogoji za pridobitev kredita ali druge oblike zadolževanja
 - Uspešno navezovanje stikov s poslovnimi partnerji

Najpogostejše prevare v računovodskih poročilih – prva skupina

Najpogostejše prevare v računovodskih poročilih – druga skupina

Kakšna orodja nam nudi računovodska stroka, da bomo dosegli pravilno izkazovanje dobička?

Temeljne predpostavke računovodenja – uvod v SRS.

- Vzporejanje prihodkov in odhodkov v tisto časovno obdobje na katero se nanašajo
- Predpostavka delujočega podjetja

Računovodske ocene: zniževanje vrednosti terjatev, poštene vrednosti, dobe koristnosti amortizljivih sredstev, jamstvene obveznosti

Časovne razmejitve (aktivne in pasivne) – kot pripomoček zaradi časovnega zamika nastanka poslovnega dogodka in denarnega toka

Rezervacije kot sredstva za pravilno izkazovanje poslovnega izida

Temeljni predpostavki računovodenja

Upoštevanje nastanka poslovnega dogodka

Journal Entry Format			
Date	Account Name	Debit	Credit
January 1	Supplies	100.00	
	-Cash		100.00
Purchase company supplies			

- poslovni dogodki pripoznajo, ko se pojavijo, in ne šele ob plačilu;
- zapisujejo se v računovodske razvide in o njih se poroča v računovodskih izkazih obdobja, na katero se nanašajo.
- Odhodki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida in pred tem v računovodskih razvidih na podlagi neposredne povezave nastanka stroškov ali odhodkov in pridobitve prihodkov

kot da bo organizacija nadaljevala poslovanje v nedoločljivi prihodnosti in kot da nima niti namena niti potrebe, da bi ga povsem ustavila ali pomembno skrčila. pri računovodenju, ki izhaja iz te predpostavke, morajo biti gospodarske kategorije ovrednotene drugače, kot bi bile, če bi organizacija opustila poslovanje.

Going Concern

Računovodske ocene

- Uvod v SRS – točka 5 Sprememba **računovodskih ocen**, računovodskih usmeritev in popravek napake
- Pomeni prilagoditev knjigovodske vrednosti sredstev oz. obveznosti kot posledica ocene sedanjega stanja sredstev in obveznosti ter predvidevanj bodočnosti
- Temelji na novih informacijah ali novih dogodkih
- Kaj vse so računovodske ocene:
 - Znižanje vrednoti terjatev in zalog
 - Poštene vrednosti
 - Dobe koristnosti amortizljivih sredstev
 - Jamstvene obveznosti - rezervacije

Sprememba računovodske ocene

Znižanje vrednosti terjatev

Znižanje vrednosti zalog

Ocena poštene vrednosti

Doba koristnosti
amortizljivih sredstev

Ocena jamstvenih obvez

Kje iskati podlago v računovodskih pravilih za slabitev terjatev?

1. SRS 5 v poglavju Prevrednotenje terjatev

Točke standarda od 5.23
do 5.28

Uvod v SRS, kjer opredeljuje oblikovanje
popravka vrednosti kot računovodsko oceno

2. Nepristranski dokaz

Da je prišlo pri terjatve, izkazani po odplačni
vrednosti do izgube zaradi prevrednotenja –
popravek vrednosti terjatve in
prevrednotovalni odhodki v zvezi s
terjatvami

3. Kdaj opraviti slabitev terjatve?

Ali med letom ali na koncu leta pri
sestavi računovodskih izkazov

4. Pojasnilo 5.38

- Popravki vrednosti se za terjatve
pomembnih vrednosti oblikujejo
posamično
 - Za ostale lahko v odstotku,
izračunanem na podlagi izkušenj.

Slabitev terjatev je boleča za podjetje...?

IPI pred slabitvijo

Poslovni Prihodki v višini 1.500 EUR

-

Poslovni Odhodki v višini 1.000 EUR

=

Izid iz poslovanja (EBIT)

500 EUR

IPI po slabitvi

Poslovni prihodki v višini 1.500 EUR

-

Poslovni odhodki v višini 1.000 EUR

-

Prevrednotovalni poslovni odhodki v višini 1.500 EUR

=

Izid iz poslovanja (EBIT)

- 1.000 EUR

Izzivi...

01

Posamično ali skupinsko

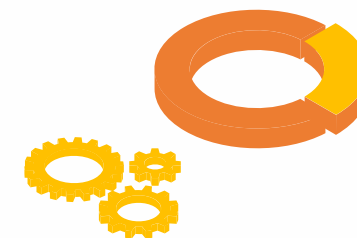
1. Za terjatve pomembnih vrednosti
2. Določiti pomembnost v pravilniku o računovodstvu
3. V večini podjetji se lotevajo posamično, razen, kjer so terjatve zelo razpršene

02

Nepriistranski dokazi

1. Prekomerno zamujanje s plačilom
2. Informacija, da je podjetje zašlo v težave (konec leta javno objavljeni podatki)

Spremljava posamični terjatev in morebitna potreba po slabitvi

Skupinsko oblikovanje popravka vrednosti

v%

Na podlagi izkušenj iz preteklih let in pričakovanj v prihodnosti.

2%

Nap. v preteklem letu se je izkazalo, da 2% prihodkov se ni realiziralo v denar (terjatve niso bile poplačane)

na%

Vplivajo tudi pričakovanja v prihodnje, saj popravek vrednosti pomeni računovodsko oceno

Vsako leto preveriti ustrezno višino popravka vrednosti

Oblikovan popravek vrednosti

+/- dodatno oblikovanje

Da so terjatve realno izkazane

Doba koristnosti je odvisna od:

Pričakovanega fizičnega izrabljanje

Pričakovanega tehničnega staranja

Pričakovanega gospodarskega staranja

Pričakovanih zakonskih, najemnih in drugih omejitev uporabe

Kot doba koristnosti posameznega sredstva se upošteva tista, ki je najkrajša glede na posamezen dejavnik.

Najpogostejše napake pri določanju življenjske dobe osnovnih sredstev

Davčne amortizacijske stopnje

Maksimalne davčne stopnje

Se velikokrat razumejo kot predpisane amortizacijske stopnje. **To ne drži!**

Maksimalne amortizacijske stopnje so samo zgornja meja amortiziranja, ki je ne smemo prekoračiti za davčne namene

Amortizacijskih stopenj se ne spreminja

Določimo jih ob aktiviranju

In nato nanje pozabimo in se s tem ne ukvarjamo več. **To ne drži!**

Poslovna bilanca - SRS

Presoja vsako leto

Če se pričakovani vzorec uporabe bodočih gospodarskih koristi ni morebiti pomembno spremenil (SRS 1.19).

Sprememba računovodske ocene

Ima vpliv za naprej

Posledica spremenjene računovodske ocene ima vpliv za nadaljnji obračun amortizacije in ne za nazaj.

Pomembno – SRS 1.25

Ob sestavljanju vsakokratnih obračunov amortizacije je treba pri pomembnejših postavkah preverjati dobo koristnosti opredmetenih osnovnih sredstev, amortizacijske stopnje pa glede na to preračunati, če se pričakovanja pomembno razlikujejo od ocen. Učinek preračuna se obravnava kot sprememba računovodske ocene.

Primer 1: Vpliv nerealne ocene življenjske dobe osnovnega sredstva na izkazani dobiček – ocenjena življenjska doba je daljša od realne

Kategorija	Realna ocena življenjske dobe OS	Nerealno ocenjena življenjska doba OS
Amortizacijska osnova	100.000,00	100.000,00
Ocenjena življenjska doba	10,00	15,00
Amortizacijska stopnja	0,10	0,07
Letna amortizacija	10.000,00	6.666,67
Izkazani dobiček	realen	višji za 3.333,33
Knjigovodska vrednost OS po 10 letih	-	33.333,33
OS je potrebno po 10 letih zamenjati, ker je dotrajano		
Vpliv na poslovni izid	ni vpliva	izguba v višini 33.333,33

Primer 2: Vpliv nerealne ocene življenjske dobe osnovnega sredstva na izkazani dobiček – ocenjena življenjska doba je krajša od realne

Kategorija	Realna ocena življenjske dobe OS	Nerealno ocenjena življenjska doba OS
Amortizacijska osnova	100.000,00	100.000,00
Ocenjena življenjska doba	10 let	5 let
Amortizacijska stopnja	0,10	0,20
Letna amortizacija	10.000,00	20.000,00
Izkazani dobiček	realen	nižji za 10.000,00
Knjigovodska vrednost OS po 5 letih	50.000,00	0
OS po petih letih še uporabljate naprej		
Vpliv na poslovni izid v naslednjih petih letih	V višini letne amortizacije	Dobiček je višji za 10.000,00 na leto

Primer 3: Povečevanje prihodkov iz enkratnih virov

Prikaz IPI pred prikazom enkratnih prihodkov

Postavka	Poslovni	Finančni	Druqi
Prihodki	2.568.797,00	564.000,00	15.600,00
Odhodki	3.568.794,00	758.912,00	7.862,00
<u>EBIT</u>	<u>-999.997,00</u>	-	-
<u>I – izid iz financiranja</u>	-	<u>-194.912,00</u>	-
<u>izid iz drugega</u>	-	-	<u>7.738,00</u>
<u>EBT</u>	<u>-1.187.171,00</u>	-	-
<u>T – davki</u>	-	-	-
<u>E – čisti dobiček</u>	<u>-1.187.171,00</u>	-	-

Vir: lasten

Prikaz IPI po prikazom enkratnih prihodkov

Postavka	Poslovni	Finančni	Druqi
Prihodki	2.568.797,00	564.000,00	1.560.000,00
Odhodki	3.568.794,00	758.912,00	7.862,00
<u>EBIT</u>	<u>-999.997,00</u>	-	-
<u>I – izid iz financiranja</u>	-	<u>-194.912,00</u>	-
<u>izid iz drugega</u>	-	-	<u>1.552.138,00</u>
<u>EBT</u>	<u>357.229,00</u>	-	-
<u>T – davki</u>	<u>71.445,80</u>	-	-
<u>E – čisti dobiček</u>	<u>285.783,20</u>	-	-

Vir: lasten

Bralci – POZOR!
Kje je bil
ustvarjen
dobiček podjetja

Primer 4: Prikazovanje običajnih poslovnih stroškov kot sredstva

Prikaz bilance stanja in izkaza poslovnega izida pred usredstvenjem

<u>Bilanca stanja</u>		<u>Izkaz poslovnega izida</u>	
Sredstva	816.678	<u>Prihodki od prodaje</u>	<u>2.663.282,00</u>
<u>Dolgoročna sredstva</u>	<u>617.345</u>	<u>Odhodki od poslovanja</u>	<u>- 2.656.614,00</u>
Neopredmetena dol. Sredstva	2.500	Nabavna vrednost prodanega blaga	- 1.125.625,00
Dolgoročni stroški razvijanja		stroški storitev	- 1.256.897,00
Premoženjske pravice	2.500	stroški dela	- 256.874,00
Osnovna sredstva	568.975	amortizacija	- 15.698,00
Finančne naložbe	45.870	drugi poslovni odhodki	- 1.520,00
<u>Kratkoročna sredstva</u>	<u>199.333</u>	EBIT	6.668,00
Zaloge	25.648	<u>Finančni prihodki</u>	<u>15.687,00</u>
Terjatve	155.698	<u>Finančni odhodki</u>	<u>- 78.230,00</u>
Denarna sredstva	15.487	izid iz financiranja (I)	- 62.543,00
Aktivne časovne razmejitve	2.500	<u>Drugi prihodki</u>	<u>560,00</u>
		<u>Drugi odhodki</u>	<u>- 1.560,00</u>
Obveznosti do virov sredstev	816.678	izid iz drugega	- 1.000,00
<u>Kapital</u>	<u>305.875</u>	EBT	- 56.875,00
Osnovni kapital	100.000	davki (T)	
Kapitalske rezerve	2.500	čisti dobiček poslovnega leta €	- 56.875,00
Rezerve iz dobička	10.000		
Preneseni dobički	250.250		
Dobiček tekočega leta	- 56.875		
<u>Dolgoročne rezervacij</u>	<u>15.698</u>		
<u>Dolgoročne obveznost</u>	<u>322.488</u>		
<u>Kratkoročne obveznosti</u>	<u>156.987</u>		
<u>Pasivne časovne razmejitve</u>	<u>15.630</u>		

Primer 5: Prikazovanje običajnih poslovnih stroškov kot sredstva

Prikaz bilance stanja in izkaza poslovnega izida po usredstvenjem

<u>Bilanca stanja</u>		<u>Izkaz poslovnega izida</u>	
Sredstva	990.408	Prihodki od prodaje	2.663.282,00
<u>Dolgoročna sredstva</u>	<u>791.075</u>	<u>Odhodki od poslovanja</u>	<u>- 2.482.884,00</u>
Neopredmetena dol. Sredstva	176.230	Nabavna vrednost prodanega blaga	- 1.125.625,00
Dolgoročni stroški razvijanja	173.730	stroški storitev	- 1.241.897,00
Premoženjske pravice	2.500	stroški dela	- 100.644,00
Osnovna sredstva	568.975	amortizacija	- 13.198,00
Finančne naložbe	45.870	drugi poslovni odhodki	- 1.520,00
<u>Kratkoročna sredstva</u>	<u>199.333</u>	EBIT	180.398,00
Zaloge	25.648	<u>Finančni prihodki</u>	<u>15.687,00</u>
Terjatve	155.698	<u>Finančni odhodki</u>	<u>- 78.230,00</u>
Denarna sredstva	15.487	izid iz financiranja (I)	- 62.543,00
Aktivne časovne razmejitve	2.500	<u>Drugi prihodki</u>	<u>560,00</u>
Obveznosti do virov sredstev	990.408	<u>Drugi odhodki</u>	<u>- 1.560,00</u>
<u>Kapital</u>	<u>479.605</u>	Izid iz drugega	- 1.000,00
Osnovni kapital	100.000	EBT	116.855,00
Kapitalske rezerve	2.500	davki (T)	
Rezerve iz dobička	10.000	čisti dobiček poslovnega leta €	116.855,00
Preneseni dobički	250.250		
Dobiček tekočega leta	116.855	PI pred usredstvenjem	- 56.875,00
<u>Dolgoročne rezervacij</u>	<u>15.698</u>		
<u>Dolgoročne obveznosti</u>	<u>322.488</u>	Razlika med PI-doma	173.730,00
<u>Kratkoročne obveznosti</u>	<u>156.987</u>		
<u>Pasivne časovne razmejitve</u>	<u>15.630</u>		

Razlika je občutna. Zamislimo si, da bi si ta dobiček lastniki želeli izplačati, ob tem pa obstaja veliko tveganje, da so usredstveni stroški neustrezno prikazani in dejansko ne sodijo v to postavko. Ker so se v preteklosti dogajale takšne anomalije, je bila v Zakon o gospodarskih družbah vgrajena varovalka, ki pravi, da se bilančni dobiček, ki je predmet delitve, izračuna po naslednji formuli:

$$\begin{aligned} &\textbf{Bilančni dobiček} \\ &= \\ &\text{Dobički preteklih let} \\ &+ \\ &\text{Dobiček tekočega leta} \\ &- \\ &\text{Dolgoročno razmejeni stroški razvijanja} \end{aligned}$$

Revalorizacijska rezerva

Revalorizacijsko rezervo najdemo v kapitalu.

Večja kot je njego vrednost, večja je verjetnost prevarantskega poročanja. Kako sploh nastane?

Primer 4: Podjetje ima na primer v lasti poslovne prostore v vrednosti 500.000 EUR. Pokliče ocenjevalca vrednosti nepremičnin, morda prijatelja, ki prostore ponovno oceni in določi, da so vredni 650.000 EUR (pomembno je poudariti, da s profesionalnim cenilcem takšen dogovor ni mogoč). Pri tem nastane revalorizacijska rezerva v višini 150.000 EUR.

Revalorizacijska rezerva je sestavni del kapitala podjetja, zato se s povečevanjem te rezerve povečuje tudi celotni kapital podjetja.

S povečevanjem kapitala se povečuje kreditna sposobnost ali kapitalska ustreznost podjetja, vendar je pri tem treba poudariti, da iz takšnih poslovnih dogodkov ne nastane denarni tok, ki je pomemben za poslovanje podjetja.

Primer 6: Vpliv revalorizacijske rezerve na izkazan kapital

Postavke	leto X	leto X-1
dolgoročna sredstva	650.000	500.000
dolgoročni viri	187.397	37.397
kapital	170.000	20.000
dolgoročne rezervacije	0	0
dolgoročni dolgovi	17.397	17.397
pokritost dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri v %	28,83	7,48

Rezerva nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, najdemo tudi v kapitalu.

Tudi tukaj je potrebno biti zelo pazljiv glede njihovih izkazanih vrednosti.

Posebnost te postavke je, da lahko ima negativno vrednost. Nastane lahko ne primer na naslednji način.

Primer 5: Organizacija ima v lasti 100 delnic podjetja po vrednosti 10 EUR za delnico. Delnice kotirajo na borzi, organizacija jih vrednoti po pošteni vrednosti in jih je razporedila v 4. skupino naložb.

Konec leta pogleda borzno ceno delnice in ugotovi, da je njena vrednost 12 EUR na delnico. Razliko 2 EUR po delnici bo prikazala v rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

Lahko pa je vrednost delnice konec leta 7 EUR na delnico in bo razliko –3 EUR prav tako prikazala v rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

POZOR - Rezerva nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Negativna rezerva, nastala zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, je lahko samo kratkoročno izkazana, če gre za trenutno tržno nihanje cene delnice in se že kažejo trendi povečevanja njene vrednosti.

V nasprotnem primeru, če vrednost delnice še naprej pada, pa je potrebno to negativno rezervo odpraviti in prikazati finančne odhodke.

Dodatno je potrebno biti pozoren v primerih, ko poštene vrednosti ni mogoče enostavno odčitati na borzi, ampak jo ugotavljamo z metodami vrednotenja.

Vrednotenje zalog - primer 6

Določanje vrednosti zalog je pogosto predmet manipulacij.

Visoke zaloge pogosto pomenijo nizek koeficient obračanja zalog, kar pomeni, da podjetje ni sposobno prodati zalog.

Takim zalogam radi rečemo tudi nekurantne zaloge ali neidoče zaloge.

Podjetja velikokrat iščejo opravičila za te zaloge ali jim sploh ne posvečajo pozornosti in se ne sprašujejo o njihovi vrednosti, ker dejansko obstajajo, ob čemer si rečejo, da jih bodo že enkrat porabili.

V tem primeru bi morali zaloge oslabiti na vrednost, po kateri pričakujejo, da jih bodo lahko prodali.

Vprašanje je tudi s katerim virom financiranja so te zaloge financirane.

- Povzamemo lahko, da je v računovodskih poročilih veliko možnosti za prevarantsko poročanje in neustrezna razkritja.
- V prispevku smo obravnavali najpogostejša in se s tem dotaknili tudi vseh ključnih postavk računovodskih poročil.
- Bralci in uporabniki računovodskih poročil za svoje poslovne odločitve morajo imeti veliko znanja, da vse te pasti prepoznajo.

Kakšna je vloga revizorja pri poštenem prikazovanju postavk v računovodskih izkazov?

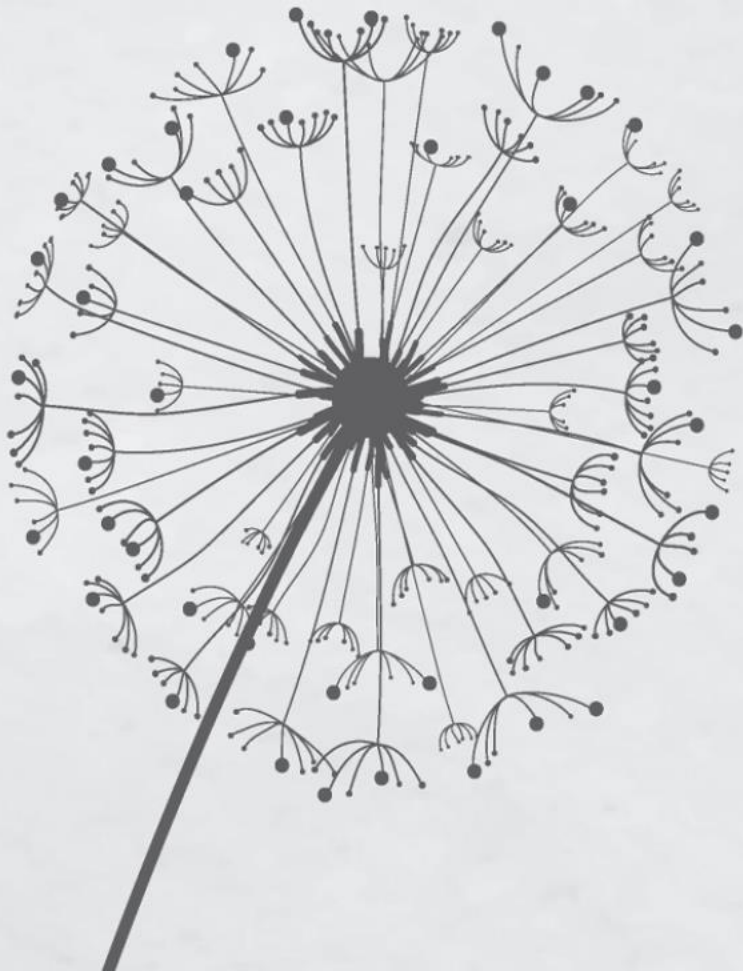
Ali lahko revizor izda pozitivno mnenje za isto podjetje za različna računovodska poročila za isto obdobje?

Da bi bilo čim manj dvomov v pravilnost poslovnih izkazov, so za določene poslovne subjekte obvezni skrbni pregledi, cenitve oziroma revizije poslovanja. Kakšno težo daje prostovoljna revizija poslovanja pri poslovnih subjektih, ki jim je ni potrebno delati?

Razprava...

VŠR
Visoka šola za
računovodstvo in finance

Hvala za vašo pozornost in lepo vabljeni na VŠR!

Mag. Darinka Kamenšek
p.r, cpr, cpp, notranja revizorka

✉ darinka.kamensek@vsr.si

☎ 041 781 351

🌐 www.vsr.si